

CZU: 378.147.111

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.3966925>

ÎNVĂȚAREA INDIVIDUALĂ A STUDENȚILOR ÎN CADRUL CURSURILOR ȘI SEMINARELOR ACADEMICE: CONCEPT ȘI METODOLOGIE

Vladimir GUȚU

Universitatea de Stat din Moldova

În articol este abordată problema privind învățarea individuală a studenților în cadrul orelor academice. În acest sens se fundamentează conceptul învățării individuale în cadrul cursului și seminarului universitar, se realizează comparația noțiunilor „învățare autonomă”, „învățare autoreglată”, „învățare autodirijată”, „învățare individuală” și se face o distincție între învățarea individuală în cadrul orelor academice și în afara orelor academice. Sunt propuse și unele tehnici/procedee de realizare a învățării individuale a studenților în cadrul cursului și seminarului academic.

Cuvinte-cheie: *învățare individuală, învățare autoreglată, învățare autonomă, învățare autodirijată, învățare de sine stătătoare, curs universitar, seminar universitar, produse ale învățării individuale.*

INDIVIDUAL LEARNING OF STUDENTS IN THE FRAMEWORK ACADEMIC COURSES AND SEMINARS: THE CONCEPT AND METHODOLOGY

This article addresses the issue of individual learning of students in academic classes. In this sense, the concept of individual learning at the university course and seminar is substantiated, the notions of “autonomous learning”, “self-regulated learning”, “self-directed learning”, “individual learning” are compared and a distinction is made between individual learning in academic classes and outside the academic hours. Some techniques / procedures for achieving the individual learning of students in the academic course and the seminar are also proposed.

Keywords: *individual learning, self-directed learning, autonomous learning, self-directed learning, independent learning, university course, university seminar, individual learning products.*

Introducere

Problema ce vizează învățarea individuală a studenților a devenit în ultimele decenii, îndeosebi în urma implementării prevederilor Procesului Bologna, una actuală, dar și mult dezbătută.

Pe de o parte, învățarea individuală începe să fie cuantificată în credite academice transferabile; pe de altă parte, învățării individuale în afara orelor academice i se acordă un număr mai mare de ore decât activităților de învățare în cadrul orelor academice. Iar conceptul *învățare individuală* întrunește o mare diversitate de abordări și nuanțări terminologice: *studiu individual, învățare autonomă, învățare autoreglată, învățare autodirijată, învățare de sine stătătoare, lucrul individual* etc.

În unele contexte și de unii autori aceste noțiuni sunt aplicate ca sinonime, în alte contexte și de alți autori ele se aplică cu diferite conotații semantice. Totodată, toate definițiile acestei noțiuni și ale derivatelor acesteia întrunesc patru caracteristici (factori) comune(i):

- realizarea sarcinilor de învățare în mod individual/ autonom cu sau fără conducerea cadrului didactic;
- utilizarea de către studenți în mod autonom a unor strategii de învățare autodirijată și autoreglată;
- realizarea conexiunii inverse privind eficiența învățării;
- valorificarea cadrului motivațional interdependent factorilor numiți.

Așadar, învățarea individuală presupune competența studentului de a învăța efectiv de unul singur în diferite contexte și de a se implica activ în studiul academic, autodirijându-se și autoreglându-și învățarea în direcția atingerii obiectivelor următite.

Delimitări terminologice și conceptuale

Pentru a delimita termenul *învățare individuală* este nevoie de a defini și de a caracteriza conceptul fenomenului *învățare*.

În literatura de specialitate găsim un număr mare de abordări, teorii, definiții ale *învățării*. Toate acestea se axează pe două coordonate: învățarea în sens larg și învățarea în sens îngust, având trăsături comune (dar și particularități):

- are un caracter informativ-formativ (dobândirea explorativă a experienței proprii de viață: *recepționarea, stocarea și valorificarea internă*);
- are un caracter adaptiv la condițiile unui mediu în permanentă schimbare, uneori imprevizibil;
- se desfășoară într-un cadru și cu mijloace instituționalizate;
- este un proces dirijat, dar care tinde spre autodirijare;
- este un demers conștient, urmărind anumite finalități;
- este un proces motivațional;
- antrenează și stimulează toate procesele psihice, personalitatea celui care învață;
- implică un efort personal din partea celui care învață.

Învățarea poate fi abordată din triplă perspectivă: *ca proces, în funcție de diverși factori și ca produs* [1, p.13-14].

În ce privește *învățarea ca proces*, subliniem faptul că ea se realizează în etape, parcurgând mai multe faze: *destructurare și restructurare, structurare/elaborare și organizare*. Acest aspect presupune, în primul rând, implicarea personală în actul de învățare în cadrul orelor academice, prin diferite forme și modalități, privind învățarea ca produs. Totodată, este de subliniat că se realizează preponderent în afara orelor academice, în mare parte individual/autonom și are ca finalitate elaborarea unor produse concrete: teze de an, teze de licență/masterat, proiecte, studii de caz etc.

Totodată, constatăm că procesul de învățare în cadrul orelor academice și în afara orelor academice (ca activitate individuală) este unul unitar, având în același timp unele trăsături specifice (*a se vedea Fig.1*):

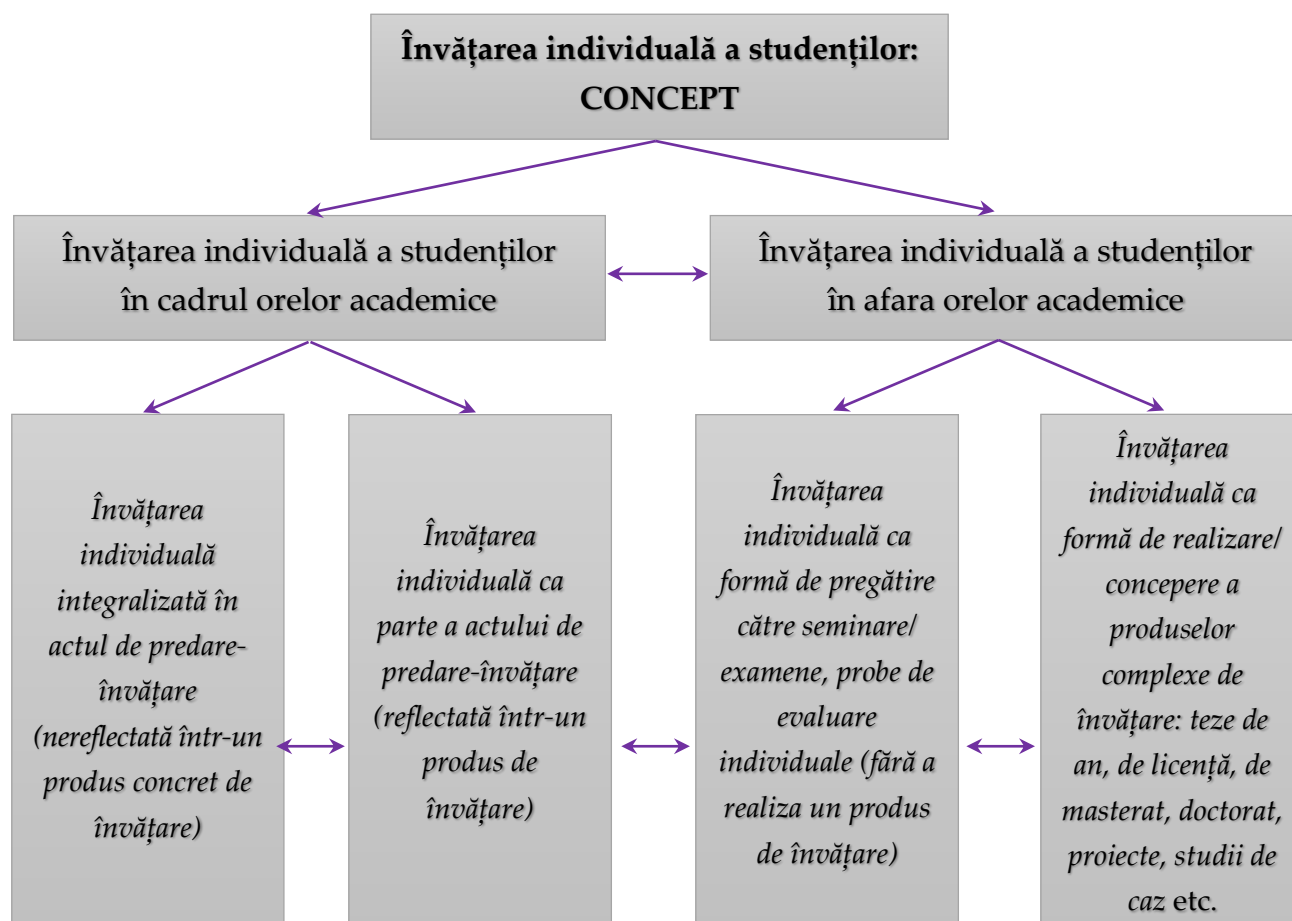

Fig.1. Învățarea individuală a studenților în cadrul universitar.

Orice act de învățare prin esența sa este unul individual/personalizat care poate fi realizat/ efectuat prin diferite forme: în grupuri mari, în grupuri mici, în perechi și individual cu ajutorul cadrului didactic, parțial cu ajutorul cadrului didactic, fără ajutorul cadrului didactic.

Pornind de la faptul că învățarea are caracter procesual, subliniem că cel care învață se implică activ în acest proces prin interiorizarea informației, prin exteriorizarea acesteia și prin reacție imediată/operativă la actul de predare (ceea ce se realizează, de regulă, în cadrul orelor academice – cursurilor, seminarelor), dar și prin reacție amânată (ceea ce se realizează în afara orelor academice, având, în mare parte, un caracter autonom).

Așadar, când pe parcursul orelor de curs sau seminar acel care învață ia decizia să ofere/construiască singur/de sine stătător un răspuns la o întrebare, la o sarcină a profesorului și să exteriorizeze, atunci putem vorbi de învățare individuală operativă, contextuală (deoarece acest răspuns poate fi discutat și structurat în grup, în perechi etc.), care, de fapt, anticipează învățarea individuală amânată privită, în mare parte, *ca produs*.

Nu toate răspunsurile studenților pot fi exteriorizate, însă important este ca ei să fie încurajați să le construiască/formuleze și să le compare cu cele exteriorizate la nivel de abstractizare, realizând în același timp un feedback operațional (element al învățării autoreglate).

Conceptualizarea învățării individuale nu va fi deplină fără a privi acest proces din perspectiva autodirijării și autoreglării – noțiuni care sunt foarte apropiate, chiar privite ca sinonime.

Totuși, în viziunea noastră, *conceptul de autodirijare a învățării* pune accentul pe mecanisme/ instrumente de realizare a acestui proces, iar *conceptul de autoreglare* pune accentul pe monitorizarea și reglarea procesului de învățare.

Așadar, prin învățarea autodirijată studentul selectează, organizează și evaluează rezultatele propriilor demersuri de învățare. Malcolm Knowles definește învățarea autodirijată drept proces prin care individul preia inițiativa cu sau fără sprijinul altor persoane în procesul identificării, diagnosticării nevoilor de învățare, al stabilirii finalităților, resurselor, selectării și implementării strategiilor și evaluării rezultatelor învățării [apud 2].

Învățarea autodirijată are următoarele trăsături:

- pune accentul pe însușirea mecanismelor de învățare și nu pe asimilarea cunoștințelor;
- este o activitate bazată pe autoresponsabilizare;
- abordarea constructivă a cunoașterii;
- accentul se pune nu doar pe metode, ci și pe conținuturile învățării;
- accesibilizează sursele cunoașterii, conform nevoilor de învățare ale studentului;
- contextualizează cunoașterea prin raportare la experiențele concrete de învățare.

La rândul său, învățarea autoreglată presupune competența studentului de a învăța efectiv de unul singur în diferite contexte, de a se implica activ în studiul academic, autoreglându-și învățarea în direcția atingerii obiectivelor urmărite.

✓ La nivel de *concept general*, **învățarea autoreglată** (self-regulated learning) desemnează învățarea direcționată de *cogniție/metacogniție*, *motivație/afectivitate* și de *acțiuni strategice*, precum planificare, monitorizare, evaluare și *control al performanței* personale înregistrate în actul de învățare prin raportare la standardele stabilite (Butler și Winne, 1995; Winne și Perry, 2005; Perry, Phillips și Hutchinson, 2006; Zimmerman, 1990, 2005; Boekaerts, 2005, 2006). Învățarea autoreglată reprezintă o sinteză a mai multor factori: cognitivi/metacognitivi, motivaționali/afectivi, strategici și de autocontrol al performanței. Acest tip de învățare încearcă să ofere explicații la două probleme majore: prima este legată de resursele cognitiv-metacognitive, motivațional-afective ale studenților pentru învățare și înțelegerea modului în care studentul se percepe pe sine în relație cu sarcinile academice, iar cea de-a doua vizează comportamentele specifice în care se concretizează învățarea individuală a studenților. Această abordare strategică a învățării se distinge de abordările precedente prin faptul că deplasează accentul analizei educaționale de pe conținuturile achiziționate de către studenți pe strategiile învățării.

✓ La nivel de *competență*, **autoreglarea învățării** (ARI) desemnează competența subiectului de a acționa asupra propriei învățări (Baumert, 1999) și se referă la *abilitățile* celui care învață de a *controla activ procesul și rezultatul* propriei învățări (Schraw, Crippen și Hartley, 2006). *Autoreglarea ca abilitate de ordin superior*, generalizabilă la o varietate de sarcini, include, la rândul ei, alte abilități. În arealul românesc mai frecvent se face referință la descrierea registrului de abilități sintetizat de Valeria Negovan: „*Abilitățile necesare autoreglării învățării sunt abilitățile de autocontrol și automanagement al: cogniției, motivației și afectivității, relațiilor interpersonale, resurselor sociale de suport și comunicării, strategiilor și tehnicilor de învățare și studiu, preferințelor sau modalităților de abordare a sarcinilor de învățare*” [3, p.128].

✓ La nivel *acțional*, **autoreglarea învățării** se desfășoară ca *fenomen complex*, realizat în mai multe etape/ faze non-lineare (activarea, planificarea, anticiparea, monitorizarea, controlul, reflecțiile evaluative) urmând o

dinamică specifică, pentru a sincroniza funcționarea eficientă a componentelor esențiale: cogniția/metacogniția, motivația, afectivitatea, comportamentul, contextul.

Astfel:

Autoreglarea învățării (ARI)
operează ca <i>acțiune autoinițiată și asumată de student</i> ;
este procesul activ, constructiv, prin care studenții își fixează scopuri, obiective pentru studiu și învățare și mai apoi
depun efort pentru a-și monitoriza, controla, evalua și regla: <ul style="list-style-type: none"> • <i>cogniția</i> (acțiuni metacognitive); • <i>motivația, afectivitatea</i>; • <i>comportamentul</i> (managementul timpului, dozarea efortului și perseverența, solicitarea ajutorului etc.); • <i>mediul fizic și social</i> (ajustarea la cerințele sarcinii academice; gestionarea factorilor perturbatori etc.)
ghidați și constrânși de scopurile urmărite, de caracteristicile contextuale ale mediului [4, p.26-27].

Tabelul 1

Sistemul învățării individuale a studenților în cadrul orelor academice și în afara acestora

Nr. crt.	Învățarea individuală a studenților în cadrul cursurilor și seminarelor academice	Învățarea individuală a studenților în afara orelor academice
1.	Parte componentă, operațională, integrativă a procesului de predare-învățare-evaluare.	Parte autonomă, continuă a procesului de învățare.
2.	Are două modalități de bază de realizare: <ul style="list-style-type: none"> • Spontană, operațională pe parcursul actului de predare-învățare, de regulă, în cadrul cursului universitar, fără a fi reflectată într-un produs de învățare concret și fără a fi evaluat imediat. • Proiectată și realizată ca componentă a unui seminar sau ca un seminar. Învățarea individuală poate fi reflectată într-un produs de învățare concret și apreciat/ notat de către profesor. 	Are, de asemenea, două modalități de bază de realizare: <ul style="list-style-type: none"> • Pregătirea individuală către seminarele academice și examene, aplicând metode de învățare autonome: luarea de notițe, lucrul cu manualul, structurarea materiei în figuri, tabele, realizarea unor exerciții etc. Se apreciază în cadrul seminarelor. • Elaborarea unor produse de învățare axate pe creativitate, cercetare, constructivism etc.: teze de an, licență, masterat, proiecte, studii de caz, comunicări științifice, articole științifice, stagii de practică etc. Produsele respective se apreciază conform normelor stabilite.
3.	Gestionarea de către profesor este spontană și operațională.	Gestionarea de către profesor este proiectată și etapizată.
4.	Este preponderent orientată spre formarea unităților de competențe, achizițiilor constituente.	Este preponderent orientată spre formarea competențelor specifice disciplinelor academice, a competențelor profesionale și a celor transversale.
5.	Rezultatul reprezintă preponderent/ dominant premisă pentru evaluarea curentă a studentului.	Rezultatul reprezintă temei preponderent/dominant pentru evaluarea sumativă sau/și finală.
6.	Abilitățile acestui tip de învățare individuală reprezintă gradul inițial de formare a competențelor de învățare individuală la alt nivel.	Abilitățile acestui tip de lucru individual asigură formarea competențelor profesionale și a celor de învățare pe parcursul întregii vieți.
7.	Sincronizată, corelată, încorporată în activitățile de învățare colective și în grupuri mici.	Domină activitatea de învățare autonomă, de sine stătătoare, autodirijată, autoreglată.
8.	Nivelul de motivare pentru învățarea individuală în cadrul orelor academice depinde, în mare parte, de nivelul de motivare intrinsecă, de nivelul de	Niveul de motivare a studentului pentru lucrul individual în afara orelor academice depinde, în mare parte, de motivarea extrinsecă, de nivelul de

	pregătire a studentului, dar și de nivelul de implicare a studentului în actul de învățare și rezultatele acestuia.	abilități de a lucra de sine stătător, de dorința de a continua studiile etc.
9.	Accentul se pune pe formarea operațională a tehnicilor de învățare, în genere, și a tehnicilor de învățare autonomă/ individuală la nivel de cunoaștere și aplicare.	Accentul se pune pe valorificarea și dezvoltarea continuă a tehnicilor de învățare individuală la nivel de integrare.

Particularitățile învățării individuale a studenților în cadrul orelor academice

După cum am menționat, învățarea individuală a studentului poate fi realizată atât în cadrul orelor academice, cât și în afara acestora.

În acest sens, majoritatea cercetărilor, lucrărilor metodologice și reglatorii țin de învățarea individuală a studenților în afara orelor academice. Aceste studii și recomandări orientează studenții spre obținerea unor produse de învățare concrete: *proiecte, teze de an, teze de licență, teze de masterat, articole științifice, comunicări* etc.

În același timp, învățarea individuală a studenților în cadrul cursurilor și seminarelor academice este mai puțin abordată.

În acest sens, conceptul propus de noi are la bază următoarele prevederi:

- logica și etapele actului de învățare (abordare constructivistă);
- logica și etapele acțiunilor mintale (teoria lui Galperin);
- tehnicile/ procedeele învățării individuale;
- transferul experiențelor de învățare individuală de la nivel intradisciplinar la cel interdisciplinar, de la învățarea individuală în cadrul orelor academice la învățarea individuală în afara orelor academice.

Reieșind din contextul acestor prevederi noi am stabilit patru tipuri de activități individuale de învățare a studenților:

1. Stabilirea finalităților și proiectarea activității de învățare, de atingere individuală a acestor finalități studentul realizează împreună cu cadrul didactic.

2. Împreună cu cadrul didactic studentul stabilește numai finalitățile, iar proiectarea activității de învățare studentul o realizează de unul singur.

3. Stabilirea finalităților, precum și stabilirea modalităților de învățare se realizează de student individual în cadrul sarcinii înaintate de cadrul didactic.

4. Activitatea de învățare se realizează la inițiativa studentului, fără implicarea cadrului didactic, studentul de unul singur stabilește finalitatea, conținutul, mijloacele de activitate și de sine stătător realizează activitatea de învățare.

Pentru a realiza aceste tipuri de activități de învățare individuală trebuie aplicate diverse mijloace/instrumente specifice, în cazul dat – determinate și de conexiuni intra- și interdisciplinară, dar și de cele logico-structurale.

1. *Învățarea individuală* conform unui model, care presupune transferul unei modalități cunoscute de rezolvare a problemei într-o situație analogică sau aproape analogică intradisciplinară. Această activitate se realizează în baza unor algoritme concrete, aplicate de către studenți în realizarea unor sarcini la etapele precedente (având deja o experiență în acest sens).

2. *Învățarea individuală* conform unui model, care presupune transferul unei modalități cunoscute de rezolvare a problemei într-o situație analogică sau mai puțin analogică interdisciplinară. Aceste sarcini sunt comparabile cu cele de primul tip, însă presupun cunoașterea modalităților de rezolvare a problemelor din cadrul altor discipline de profil sau a situațiilor/contextelor din cadrul altor discipline pentru a găsi soluții de transfer al modalităților de rezolvare a activității de învățare din cadrul primei discipline academice. Toate acțiunile studenților de realizare a învățării individuale conform unui model devin repere/premise pentru a planifica activitatea individuală de învățare în cadrul căreia se formează competența de învățare individuală.

3. *Învățarea individuală* care presupune activității de sine stătătoare constructiv- variate de transfer al unor modalități cunoscute de rezolvare a problemelor cu unele modificări în situații nestandarde intra- sau interdisciplinare sau în situații-problemă transdisciplinare. Această activitate devine mai constructivă și mai creativă când studentul realizează un transfer și combinare a mai multor modalități cunoscute în realizarea unei probleme axate pe materii din mai multe discipline academice.

4. *Învățarea individuală* axată pe activități de cercetări contextuale intra- și interdisciplinare. În cadrul acestor activități studenții nu mai apelează la modele și algoritmi de acțiune. Ei produc de sine stătător noi cunoștințe, experiențe, caută și găsesc noi modalități de rezolvare a problemelor/ sarcinilor etc.

În cazul dat cercetarea este privită ca strategie de învățare, inclusiv de învățare individuală contextuală (și în cadrul orelor academice).

Totodată, cercetarea ca strategie de învățare în cadrul orelor academice corelează cu activitățile de cercetare în afara orelor academice, formând atât abilități de învățare, cât și abilități de cercetare științifică.

După cum observăm, toate tipurile de activități individuale de învățare conțin sarcini de cunoaștere, care presupun:

- implicarea studenților în procesul de cunoaștere prin realizarea unor acțiuni/sarcini individuale în raport cu etapele și logica formării competențelor respective;
- analiza individuală a unor situații, sarcini, probleme;
- căutarea și propunerea unor modalități de rezolvare a acestor situații, sarcini, probleme;
- identificarea celor mai raționale și eficiente modalități de rezolvare a problemelor, sarcinilor, situațiilor;
- transferul cunoștințelor din domeniu disciplinelor de profil în rezolvarea situațiilor, sarcinilor, problemelor intradisciplinare și/ sau interdisciplinare;
- producerea de noi cunoștințe, experiențe pe parcursul actului de învățare, valorificând potențialul cognitiv individual.

Prin a oferi studenților oportunități de participare în actul de învățare prin incursiuni/ acțiuni individuale se asigură contexte individuale de formare a competențelor planificate.

Tabelul 2

Învățarea individuală a studenților în cadrul orelor academice

Nr. crt.	Conexiuni logico-structurale	Tipologia învățării individuale			
		conform Modelului	de reconstrucție	de construcție (de căutare)	de cercetare
1	Intra-disciplinar	Învățarea individuală presupune transferul unor modalități cunoscute în rezolvarea situațiilor intradisciplinare analogice sau aproape analogice.	Învățarea individuală presupune transferul unor modalități analogice sau modificate în rezolvarea situațiilor intradisciplinare nestandarde.	Învățarea individuală presupune transferul diferitor combinații de modalități cunoscute sau/și modificate în situații necunoscute pentru soluționarea unor noi sarcini intradisciplinare.	Învățarea individuală presupune crearea unor modalități noi/ unor instrumente noi pentru a rezolva sarcini-probleme intradisciplinare.
2.	Inter-disciplinar	Învățarea individuală presupune transferul unor modalități cunoscute în rezolvarea situațiilor interdisciplinare analogice sau aproape analogice.	Învățarea individuală presupune transferul unor modalități analogice sau modificate în rezolvarea situațiilor interdisciplinare nestandarde.	Învățarea individuală presupune transferul diferitor combinații de modalități cunoscute sau/și modificate în situații necunoscute pentru soluționarea unor noi sarcini interdisciplinare.	Învățarea individuală presupune crearea unor modalități noi/unor instrumente noi pentru a rezolva sarcini-probleme interdisciplinare/transdisciplinare.

Analiza unor practici/experiențe de predare-învățare universitară, dar și a unor studii, ne permite să constatăm că majoritatea studenților nu au formate abilități de învățare individuală/autonomă/autoreglată.

Mulți studenți preferă să obțină unele cunoștințe fără a depune efort în asimilarea acestora. De menționat că și cadrele didactice universitare mai puțin atrag atenție formării la studenți a capacităților de învățare individuală/autoreglată și, în primul rând, în cadrul orelor academice (în cadrul cursului și seminarului universitar).

Mulți autori (Zimmerman, Banner, Covach) consideră că învățarea individuală/ autoreglată a studenților poate și trebuie îmbunătățită prin implicarea cadrelor didactice universitare.

În acest sens ei au propus patru principii care stau la baza instruirii individuale/ autoreglate:

1) Activitățile de antrenare a autoreglării învățării trebuie prezentate în mod explicit studenților.
2) Studenților trebuie să li se ofere oportunități multiple și variate de utilizare a strategiilor de autoreglare în situații de învățare reale și autonome.

3) Intervențiile didactice de formare a capacităților de învățare individuală trebuie să fie obligatorii, bine structurate.

4) Pentru a consolida experiența succesului în autoreglarea propriei învățări, studenții trebuie să aplice sistematic, constant și perseverent întregul registru al abilităților de învățare autoreglată în actuala lor învățare [5, p.44].

Unele procedee metodologice de implicare a studenților în activitatea individuală de învățare în cadrul orelor academice

Procedeul 1. Profesorul ține o prelegere. La un moment legat de context înaintează studenților întrebări de felul: „De ce aceasta s-a întâmplat?”, „Care sunt sau pot fi consecințele?” etc.

Studenții vor trebui să-și amintească informațiile necesare, să argumenteze și să propună soluții respective.

Procedeul 2. Profesorul ține o prelegere. La un moment dat solicită studenților să citească un scurt text/un alineat dintr-un text și să explice fenomenul respectiv, să formuleze concluzii, recomandări teoretice sau practice.

În cazul dat studenții aplică cunoștințele obținute anterior, fac comentarii, propun soluții.

Procedeul 3. Profesorul ține o prelegere prezentând-o în PowerPoint. Studenții caută răspunsuri la întrebările înaintate ce vizează textele prezentate pe ecran.

Studenții se includ în activitatea de învățare de sine stătătoare.

Procedeul 4. Profesorul demonstrează un model în funcție, un film, o imagine etc. și roagă studenții să explice esența acestora, consecutivitatea acțiunilor etc.

Procedeul 5. Înainte de a organiza un curs sau seminar profesorul propune studenților să studieze un text și să pregătească răspunsuri la un șir de întrebări înaintate.

Specificul învățării individuale a studenților în cadrul orelor academice ține de următoarele:

- Elementele/ acțiunile învățării individuale fac parte din întregul proces de predare-învățare-evaluare, fiind încorporate în acest proces.
- Învățarea individuală poate fi organizată ca parte componentă a cursului/ seminarului universitar (10-20 min).
- Învățarea individuală poate fi organizată în cadrul seminarelor universitare speciale. Seminarul axat pe învățarea individuală presupune: lucrul asupra unei cărți; lucrul asupra unui proiect; lucrul asupra unei comunicări; lucrul asupra unui articol etc.

În continuare, aducem exemplul de aplicare a unei metodologii de organizare a învățării individuale în cadrul orelor academice la disciplina *Managementul curriculumului*, subiectul „Competențele – un nou sistem de referință al finalităților educaționale”.

De menționat că sarcinile respective fac parte din procesul de predare-învățare-evaluare a acestui subiect.

→ **Sarcini de învățare individuală conform unor modele/ instrucțiuni**

• Formulați o competență conform următorului model: „Proiectarea (acțiune) didactică din perspectiva teoriei curriculumului (subiect) pe unități de învățare la disciplina „X” (modalitate/ normă) și raportată la Cadrul Național al Calificărilor (context)” a) în situație cunoscută și b) în situație necunoscută.

→ **Sarcini de activitate individuală în baza transferului de achiziții cognitive privind cunoașterea diferitor abordări ale competențelor, diferitor taxonomii ale competențelor și a mecanismelor de aplicare a acestora** (se aplică ca parte componentă a unui seminar academic)

• Proiectați un set de unități de competențe la o unitate de conținut conform unei taxonomii și corelate cu competențele specifice disciplinei, dar și cu cele transversale:

– *Subiectul:*

– *Unități de competență:*

...

...

...

• Elaborați un sistem de activități de învățare corelate cu respectivele unități de competențe (orientate spre formarea acestora).

• Elaborați matricea dezvoltării graduale a unei competențe: pe parcursul studierii unei discipline academice; pe parcursul unui ciclu de învățământ superior (*de exemplu*, competența de cercetare).

→ **Sarcini de activitate individuală în baza cercetării** (se aplică în cadrul unui seminar academic)

• Analizați un curriculum la o disciplină academică (sau școlară) ca un document unitar sau numai unele aspecte ale acestuia, aplicând diferite instrumente evaluative și structurați un aviz, identificând părțile forte și cele vulnerabile ale documentului respectiv, accentul fiind pus pe componenta *competențe*.

• Analizați/studiați ansamblul de activități de învățare (sarcinile didactice) propuse de către cadrul didactic în procesul de învățare a unui subiect (unității de conținut) și stabiliți prin cuantificare, comparare relevanța acestora privind atingerea finalităților prestabilite.

Concluzii

Așadar, termenul „*învățare individuală*” reprezintă o formulare generală a activității individuale/ autoreglate/ autonome de învățare, care, de regulă, presupune în calitate de finalitate un produs realizat de sine stătător de către student: *teza de ani, teza de licență, teza de masterat, proiect, studiu de caz* etc.

Totodată, învățarea individuală presupune în calitate de finalitate realizarea proceselor/acțiunilor/activităților de cunoaștere: analiză, sinteză, generalizare, clasificare; implicarea operațională în procesul de instruire etc. De menționat că aceste două aspecte ale învățării individuale sunt intercorelate/ integralizate. Însă, în plan metodologic învățarea individuală este orientată spre proces în funcție de finalitate și se realizează predominant în cadrul orelor academice, iar învățarea individuală orientată spre un produs concret de învățare ca finalitate se realizează predominant în afara orelor academice. Desigur, și în cadrul orelor academice învățarea individuală poate fi orientată spre realizarea unui produs concret.

Abordarea problematicii învățării individuale a studenților în cadrul orelor academice deschide noi perspective de dezvoltare a didacticii universitare și a experiențelor de predare-învățare-evaluare în cadrul academic. Conceptul-cheie al acestei abordări rezidă în a forma la studenți competențe de a învăța să învețe, de a învăța autonom, valorificând principiile de autodirijare și autoreglare.

Referințe:

1. STANCIU, M. *Teoria instruirii și a evaluării*. Iași, 2015.
2. ȘOITU, L. (coord.). *Dicționar enciclopedic de educație a adulților*. Iași, 2011.
3. NEGOVAN, V. *Psihologia învățării. Forme, strategii și stil*. București: Editura Universitară, 2007.
4. FOCȘA-SEMIONOV, S. *Învățarea autoreglată. Teorie și aplicații educaționale*. Chișinău: Epigraf, 2010. 360 p. ISBN 978-9975-109-21-5.
5. *Ibidem*.

Notă: Articolul a fost realizat în cadrul Proiectului aplicativ „*Cadrul conceptual, metodologic și managerial al educației nonformale în Republica Moldova*”, cifrul 20.80009.0807.23.

Date despre autor:

Vladimir GUTU, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar; decanul Facultății de Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: vladimir.gutu@yahoo.com

Prezentat la 21.05.2020